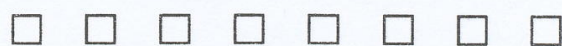

Užívání a prožívání jazyka

*K 90. narozeninám
Františka Daneše*

SVĚTLA ČMEJRKOVÁ
JANA HOFFMANNOVÁ
EVA HAVLOVÁ
(eds.)

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
NAKLADATELSTVÍ KAROLINUM 2010

Recenzovaly: prof. PhDr. Marie Krčmová, CSc.
PhDr. Ludmila Uhlířová, CSc., dr. h. c.

Obsah

□ □ □

Úvodem	9
1. Plenární příspěvky	
JARMILA PANEVOVÁ: Kategorie pojmenovávací a usouvztažňovací (Jak František Daneš rozvíjí Viléma Mathesia)	21
PETR KARLÍK: Moravské pokračování syntaktické koncepce Františka Daneše	27
ALEXANDR V. BONDARKO: Полевые структуры в сфере грамматики	33
WOLFGANG GLADROW: Парадигма предложения и парадигма высказывания (О многоаспектном подходе Ф. Данеша к синтаксису)	39
2. Teorie Pražské školy, obecná lingvistika, sémiotika	
BOHUMIL VYKYPĚL: Pražská škola a empirický funkcionalismus: danešovské inspirace	47
Vít BOČEK: Typologie Josepha H. Greenberga a Pražské školy aneb možnosti, které čekají ...	51
ROSTISLAV KOCOUREK: K perspektivě centrum a periferie v jazykovědě	57
PETR SGALL: Význam a obsah	63
NIKOLAJ P. SAVICKÝ: Užívání jazyka jako kreativní proces	67
HELENA LEHEČKOVÁ: Struktura mozku a struktura jazyka: neurolingvistický pohled	71
STANISLAW GAJDA: Gest werbalny jako kategoria uzywania i przezywania języka	77
PETR KADERKA: Slovo a obraz, racionalita a emocionalita	83
3. Grafematika, fonetika, fonologie	
ROBERT ADAM: K otázce měkkosti, tvrdosti a obojetnosti v pravopise	93
JIRÍ ZEMAN: Stanislav Petřík a česká lingvistika	99
ZDENA PALKOVÁ: Větná melodie v češtině v pohledu současného výzkumu	105
TOMÁŠ DUBĚDA: Fonetická a fonologická hlediska při zkoumání české intonace	111
JITKA VEROŇKOVÁ – JANA JANOUŠKOVÁ: Jak hodnotí posluchači zvukovou stránku projevů u moderátorů zpravodajství ČT1?	115
4. Morfologie, slovtvorba	
BOŽENA BEDNAŘIKOVÁ: Slovo(tvorba) a text	123
JOSEF ŠIMANDL: K polyfunkčnosti formantů pro názvy vlastností	129
NEIL BERMEL: Variace a frekvence variant na příkladu tvrdých neživotných maskulin	135
MILOSLAV VONDRÁČEK: Označování rodičů v českojazyčném prostředí	141
JANA KLÍMOVÁ: Český slovtvorný systém 21. století v databázích	147
IVANA KOLÁŘOVÁ: Konkurence víceslovných a univerbizovaných názvů v oblasti gastronomie ..	153

5. Lexikologie a onomastika

DIANA SVOBODOVÁ: Užívání jazyka v moderních sociolektech	161
ZDEŇKA HLADKÁ: Lexikální bohatství korespondenčních textů	167
PAVLA CHEJNOVÁ: Kognitivně-kulturní prototyp v češtině (na příkladu kategorií domáci užitkové zvíře a dopravní prostředek).	171
MILADA HOMOLKOVÁ: Staročeská verba dicendi na příkladu sloves *osloviti a hovořiti	177
PETR NEJEDLÝ: Diskontinuita jazykového vývoje a lexikální systém	183
MILOSLAVA KNAPPOVÁ: Volba, užívání a prožívání osobních jmen	189
ŽANETA PROCHÁZKOVÁ: Jak literární postavy prožívají vlastní jména	195

6. Syntax, sémantika, pragmatika

OLDŘICH ULIČNÝ: Komponentová analýza predikátu a hierarchizace propozice	203
MILADA HIRSCHOVÁ: Koncept potenciálnosti a tzv. unarticulated constituents	209
MOJMÍR DOČEKAL: Interpretace negativních zájmen v češtině	215
PETR BISKUP: Slovosled adverbialíí stejné sémantické třídy	221
FRANTIŠEK ŠTÍCHA: <i>Nerozumím tomu vs. Já tomu nerozumím</i> (K užívání zájmena <i>já</i> z hlediska korpusových nálezů)	227
SVATAVA MACHOVÁ: Obecná čeština a její syntax	233
MAREK NEKULA: Navazování a udržování kontaktu a oslovení	239

7. Výstavba textu, aktuální členění

EVA HAJIČOVÁ: Aktuální členění věty, rematizátory a kontrastivní základ	247
LIBUŠE DUŠKOVÁ: Rozvíjení tématu v akademickém a narativním textu	253
RENATA PÍPALOVÁ: Anglické odstavcové skupiny s úzkým tématem	261
RADIM SOVA: Aktuální členění v teorii interpretační sémantiky	267
KAREL FIALA: Umístění japonských adjektiv v kontextu aktuálního členění (Kontrastivní srovnání s češtinou)	271
JIŘÍ KRAUS: Argument jako všudypřítomný příznak významové integrity textu	279
GABRIELA ZAPLETALOVÁ: Lexikální koheze v odborném textu a tvorba funkčních shrnutí	285
JOLANA KAŠTOVSKÁ: Syntaktický paralelismus v britské a české próze aneb co v překladech někdy nenajdeme	291

8. Sociolingvistika a jazyková kultura

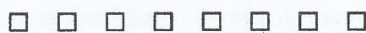
SVĚTLA ČMEJRKOVÁ: Postoje k jazyku: výzkumy a interpretace	297
JANA SVOBODOVÁ: Perspektivy češtiny a spisovnost kolem nás i v nás	305
TORA HEDIN: Jazykové útvary češtiny – normy, role a identita mluvčích	311
PETR PIŤHA: Jazyk a národní svěbytnost	317
GALINA NEŠČIMENKO: Význam srovnávacího výzkumu příbuzných jazyků při zjišťování inovačních proměn dobové spisovné normy	321
MILOŠ MLČOCH: Spisovnost a nespisovnost v mluvených projevech vysokoškolských učitelů tělesné výchovy	327
IVAN BERTL: Prožívání viny a trestu v písmu osob ve výkonu trestu	331

9. Mediální komunikace

TERESA DOBRZYŇSKA: Metafora jako narzędzie perswazji w dyskursie politycznym	343
JAROSLAV BARTOŠEK: František Daneš a jazyk Událostí ČT	349
JANA ADÁMKOVÁ: Porušování Griceových maxim ve výpovědích politiků v britských a českých politických interview	355

EVA JANDOVÁ: Prožívání jazyka na internetu	361
RENÁTA TOMÁŠKOVÁ: Tvary a lektvary reklamy: ke komunikačním strategiím v časopisech pro ženy	367
10. Náboženská komunikace	
NADĚŽDA KVÍTKOVÁ: Jazyk, jeho užívání a funkce při bohoslužbě	375
OLGA MÜLLEROVÁ: Neformálnost komunikace ve veřejných projevech	379
MARCELA GRYGGERKOVÁ: Přímluvné modlitby v e-mailech	385
11. Umělecký text a překlad	
ALENA MACUROVÁ: Já a ty v jazyce a v textu	393
BOHUSLAV HOFFMANN: Jazykové povětrí v píseckých textech Fráni Šrámka	399
PETR MAREŠ: Jazyková mnohotvárnost románu Emila Vachka <i>Bidýlko</i>	405
RADOSLAVA KVAPILOVÁ BRABCOVÁ: Vyjadřovací prostředky v dílech začínajících autorů	409
IVANA BOZDĚCHOVÁ: K interpretaci a intertextovosti	415
JANA KRÁLOVÁ: Naší vlastí je Amerika (K otázce posunu v překladu)	423
ZDENKA ŠVARCOVÁ: Óno Susumu – prožívání japonského jazyka	427
12. Řeč a hudba	
JANA HOFFMANNOVÁ: Řeč o hudbě v koncertních programech	435
JAN KRÁLÍK: Čeština zpívaná v zahraničí	443
JAROSLAV HUBÁČEK: K inspirativní potenci jazyka	449
13. Pedagogická komunikace, dětská řeč	
MARIE ČECHOVÁ: I děti prožívají (svou) řeč?	455
DANIELA SLANČOVÁ – SVETLANA KAPALKOVÁ: Pragmatické funkcie a spôsoby ich realizácie a reflexie v ranom období vývinu detskej reči	461
JANA KESSELOVÁ: Priestor a čas v ranej ontogenéze reči	467
ONDŘEJ HAUSENBLAS: Mluvnické učivo v řečové komunikaci – Ať slouží!	473
LUDMILA ZIMOVÁ: Vztah budoucích učitelů češtiny k proměnám jazyka a jazykovým prohrěškům	479
JANA VAŇKOVÁ: Nedostatky v koherenci textu žákovských písemných prací	485
PAVLÍNA KULDANOVÁ: K řečové kultuře současnosti	491
14. Čeština jako cizí jazyk	
JÍŘÍ HASIL: Posesivita ve výuce češtiny pro cizince	499
MILAN HRDLIČKA: K užívání a pojímání českého národního jazyka	505
ILONA BALKÓ: Projevy nejistoty ve zvukových kvalitách souvislé řeči	509
Bibliografie Františka Daneše za léta 1947–2009 (ALENA NEJEDLÁ – JANA PAPCUNOVÁ)	515
Věcný rejstřík	541

Užívání a prožívání jazyka

*K 90. narozeninám
Františka Daneše*

K vydání připravily

PhDr. SVĚTLA ČMEJRKOVÁ, DrSc.

doc. PhDr. JANA HOFFMANNOVÁ, DrSc.

Mgr. EVA HAVLOVÁ

Vydala Univerzita Karlova v Praze

Nakladatelství Karolinum

Ovocný trh 3, 116 36 Praha 1

Praha 2010

Prorektor-editor prof. PhDr. Mojmír Horyna

Grafická úprava Kateřina Řezáčová

Sazba a zlom DTP Nakladatelství Karolinum

Vytiskla tiskárna Nakladatelství Karolinum

Vydání první

ISBN 978-80-246-1756-5